

**Beleidsplan inzameling
huishoudelijke afvalstoffen
Drimmelen 2016-2020**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Beleidskaders	5
3. De huidige prestatie van gemeente Drimmelen	8
3.1 Medewerking burger	8
3.2 Grondstofrendement	10
3.3 Kosten	12
3.4 Conclusies	13
4. Wat willen we bereiken en wanneer?	14
4.1 Visie en doelstelling	14
4.2 Beleidsuitgangspunten	15
5. Wat kunnen we bereiken en hoe?	16
5.1 Andere manieren van inzamelen huishoudelijke afvalstoffen	16
5.2 Kwaliteit openbare ruimte en aanpak overig in gemeente vrijkomende afval	17
5.3 Communicatie	19
5.4 Monitoring en evaluatie	19
5.5 Keuzes maken op basis van bewezen ervaringen	19
5.6 Kosten en baten	20
Bijlage	21

1. Inleiding

Afvalprestatie Drimmelen

Onze gemeente zamelt 68 % van het huishoudelijk afval gescheiden in aan de bron (resultaat 2015). De hoeveelheid restafval is 149 kg per inwoner. Ten opzichte van vergelijkbare gemeenten als de onze is dit een goede prestatie. Gelet op de ontwikkeling in de afgelopen jaren zal het met ongewijzigd beleid echter niet mogelijk zijn om tot verdere verbeteringen te komen. Er zijn verdergaande maatregelen nodig om afvalscheiding en hergebruik in Drimmelen te verhogen.

Van afval naar grondstof

Het continu afdanken van materialen en producten als restafval, vaak na kortstondig gebruik, draagt bij aan het uitputten van primaire grondstoffen. Vrijwel alle afvalstoffen die vrijkomen in een huishouden, maar ook in de openbare ruimte, bij de gemeente zelf en in bedrijven, zijn geschikt als secundaire grondstoffen en hebben een economische waarde. Het totale afvalbeleid kan derhalve een wezenlijke bijdrage leveren aan het beperken van het gebruik van primaire grondstoffen en de ontwikkeling van een duurzame samenleving.

Afval beschouwen als grondstof sluit ook aan bij onze gemeentelijke visie op duurzaamheid. In de 'Visie Duurzaamheid 2040' is opgenomen dat onze gemeente in 2040 'afvalloos' is en er een kringloop is van grondstof naar grondstof. Dit geldt voor alle sectoren.

In het tweede Landelijk Afvalbeheerplan 2009 - 2021 (LAP2) dat het kader vormt voor het gemeentelijk afvalbeleid ligt de nadruk ook op het aanwenden van afval als grondstof.

Beleidsplan huishoudelijke afvalstoffen 2016 - 2020

Voorliggend beleidsplan huishoudelijke afvalstoffen schetst de strategische koers en beleidskeuzes van onze gemeente voor de periode 2016 tot en met 2020. De einddatum is gelijk aan het jaar waarvoor de landelijke overheid concrete doelstellingen heeft geformuleerd. In het beleidsplan worden de kaders gesteld waaraan het toekomstige beleid moet voldoen en doelstellingen die bereikt moeten zijn in 2020. Voor het bereiken van de doelstellingen zal onze gemeente maatregelen moeten nemen. Bij de planning houden wij rekening met de einddatum van lopende contracten voor de inzameling en verwerking van huishoudelijke afvalstoffen.

2. Beleidskaders

Om de speelruimte voor onze gemeente te kunnen vaststellen is het van belang om stil te staan bij diverse hoofdlijnen voor het Europees, landelijk, regionaal en lokaal afvalbeleid. De kaders voor de formulering van het gemeentelijk afvalbeleid zijn voor een belangrijk deel vastgesteld op Europees en nationaal niveau.

Europees beleid

De Richtlijnen van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie verplichten de lidstaten om het Europees afvalbeleid uit te werken in nationale beleidsplannen en wetgeving. In november 2008 is de nieuwe Europese Kaderrichtlijn voor afvalstoffen gepubliceerd. In de Kaderrichtlijn is ingezet op vermindering van milieu-effecten, meer bevordering van afvalpreventie, het waarborgen van recycling, vereenvoudiging van wetgeving en het verbeteren van handhaving. De Europese kaderrichtlijn is inmiddels geïmplementeerd in de nationale regelgeving.

Landelijk beleid

Wet Milieubeheer

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor het inzamelen van huishoudelijk afval dat vrijkomt binnen hun grondgebied. De zorgplicht is vastgelegd in de Wet Milieubeheer. In de Wet Milieubeheer is ook vastgelegd dat ieder bestuursorgaan tot taak heeft om bij de uitoefening van haar bevoegdheden rekening te houden met het door de Minister van Infrastructuur en Milieu vastgestelde Landelijk Afvalbeheerplan 2009 - 2021.

Landelijk Afvalbeheerplan 2009 - 2021

Het Landelijk Afvalbeheerplan 2009 - 2021 (LAP2) vormt het kader voor het gemeentelijk afvalbeleid. Het plan geeft aan dat een vermindering van de milieudruk noodzakelijk is. Het afvalstoffenbeleid moet een bijdrage leveren aan de ambities op het gebied van duurzaamheid. In LAP2 is daarom ingezet op grondstoffenbeleid. Het beleid dient zich niet alleen meer te richten op de eindfase van materiaalketens, het afvalstadium, maar op de gehele materiaalketen. Conform de prioriteitsvolgorde of 'ladder van Lansink' ligt het accent op het voorkomen van afval en de wel ontstane afvalstromen als grondstof te hergebruiken.

In LAP2 zijn zeven afvalstromen waarvan de milieudruk hoog is, geselecteerd als prioritair voor de ketenaanpak in het afvalbeleid, te weten papier en karton, textiel, bouw- en sloopafval, organisch afval/ voedselresten, aluminium, PVC en grof huishoudelijk afval.

In het LAP2 is voor 2015 een doelstelling geformuleerd van 60 % nuttige toepassing/hergebruik (totaal bron- en nascheiding) van alle (grof) huishoudelijk afval. De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu heeft in augustus 2011 in zijn Afvalbrief de ambitie neergelegd om in 2015 van de totale hoeveelheid afval die vrijkomt uit huishoudens 65 % te recycleren. Dit is dus een feitelijke bijstelling van de doelstelling uit LAP2.

Publiek Kader en Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval t/m 2025

In januari 2014 heeft de staatssecretaris de ambitie die is opgenomen in LAP2 nog verder aangescherpt in het programma 'Van Afval Naar Grondstof'. In 'Van Afval Naar Grondstof' staat dat 75 % van het huishoudelijk afval in 2020 geschikt moet zijn voor hergebruik. In de verdere toekomst moet 100 % van het huishoudelijk afval hergebruikt worden. 1 december 2014 heeft de staatssecretaris het 'Publiek Kader Huishoudelijk Afval' en het 'Uitvoeringsprogramma Huishoudelijk Afval' naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin is naast een hergebruiksdoelstelling ook een doelstelling voor de maximale hoeveelheid restafval (totaal van fijn en grof restafval) gedefinieerd, te weten 100 kilogram per inwoner in 2020 en 30 kilogram in 2025. Deze ambitie vormt voor de gemeente geen dwingend kader, maar is politiek hoogst actueel en wordt volop opgepakt door de markt.

Kern van het Publiek Kader is dat huishoudelijke product- en materiaalketens worden gesloten en dat dit gebeurt aan de hand van drie uitgangspunten:

- de vervuiler betaalt;
- de dynamiek van burgers en bedrijven krijgt de ruimte;
- marktfalen wordt tegengegaan.

Om deze visie uit te voeren is het Uitvoeringsprogramma VANG Huishoudelijk Afval ontwikkeld om structureel aan de slag te gaan met het motiveren, faciliteren en betrekken van de gemeenten, de burger en andere ketenpartijen aan de hand van verschillende activiteiten. Het merendeel van de activiteiten richt zich met name op de periode tot en met 2017. Het uitvoeringsprogramma heeft een doorlooptijd tot 2025.

Regionaal beleid

De Regio West-Brabant heeft in 2012 een regionale afvalvisie opgesteld. De Regionale Afvalvisie kijkt verder vooruit dan het landelijk beleid en heeft het niet over recycling maar over de afname van de hoeveelheid restafval, hetgeen in feite op hetzelfde neerkomt. De Afvalvisie spreekt verder niet over percentages maar over kilo's. De visie gaat ervan uit dat de hoeveelheid restafval in 2017 is verminderd tot 150 kg per inwoner per jaar en tot 0 kg per inwoner per jaar in 2030. De visie is een stuurmiddel voor de gemeenten. Elke gemeente zal er voor zichzelf mee aan de slag moeten gaan om de gestelde doelen te halen.

Regionaal neemt onze gemeente vanaf 2015 ambtelijk deel aan de 'Community of Practise'. Er is de afgelopen tijd met veel partijen (bestuurders en ambtenaren van gemeenten, geïnteresseerde burgers en het bedrijfsleven) in West Brabant gesproken over de ambitie de hoeveelheid afval te verminderen en uiteindelijk over enkel decennia 'afvalloos' te zijn. Hoe dat 'afvalloos' er precies uit ziet weet men nog niet. Wel dat er nog veel werk aan de winkel is om dat te kunnen bereiken. De opzet is om de afvalberg te verminderen en meer grondstoffen gescheiden in te gaan zamelen.

Lokaal beleid

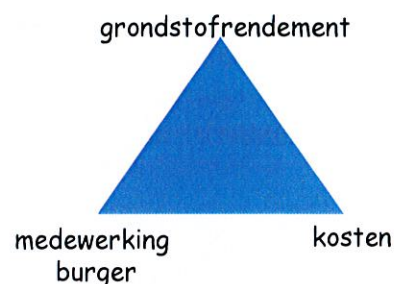
In de gemeentelijke 'Visie Duurzaam 2040' hebben wij opgenomen dat de gemeente Drimmelen in 2040 'afvalloos' is. Er is een kringloop van grondstof naar grondstof en dit geldt voor alle sectoren. In het Beleidsplan duurzaamheid 2013 - 2017 staat een concrete doelstelling voor 2017, namelijk 71 % bron- en afvalscheiding.

Samenvatting alle concrete doelstellingen

	Percentage hergebruik	Hoeveelheid restafval per inwoner
Landelijke doelstelling 2015	65%	Geen doelstelling
Landelijke doelstelling 2020	75%	100 kg
Landelijke doelstelling 2025	Geen doelstelling	30 kg
Regionale doelstelling 2017	Geen doelstelling	150 kg
Regionale doelstelling 2030	Geen doelstelling	0 kg
Lokale doelstelling 2017	71%	Geen doelstelling
Lokale doelstelling 2040	Geen doelstelling	0 kg

3. De huidige prestatie van gemeente Drimmelen

In dit hoofdstuk wordt de huidige afvalprestatie van onze gemeente in beeld gebracht. Dit wordt gedaan aan de hand van drie aandachtsgebieden die staan vermeld in de bijgaande grondstofdriehoek. De gemeente is de regievoerder en is in die rol verantwoordelijk voor het beleid aangaande de drie aandachtsgebieden en de inzameling en vermarkting van de ingezamelde huishoudelijke afvalstoffen.

3.1 Medewerking burger

De medewerking van de burger hangt grotendeels samen met de wijze waarop de gemeente het de burger mogelijk maakt om de verschillende afval- en grondstofstromen aan te bieden en hoe hierover wordt gecommuniceerd.

Inzamelvoorzieningen

In het onderstaande schema staan alle voorzieningen ten behoeve van de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen in onze gemeente overzichtelijk gerangschikt.

Afvalstroom	Halen	Brengen
Huishoudelijk restafval	Inzameling aan huis met 240 liter container 1 keer per 2 weken. Deel hoogbouw: 40 liter emmer	Deel hoogbouw: ondergrondse verzamelcontainers bij hoogbouw.
Gft-afval	Inzameling aan huis met 140 liter container 1 keer per 2 weken. In de periode mei t/m oktober wekelijkse inzameling. Deel hoogbouw: 25 liter emmer	Niet van toepassing.
Papier	Inzameling aan huis zonder Inzamelmiddel 1 keer per 4 weken door verenigingen.	Gratis brengen naar de milieustraat.
Glas	Niet van toepassing.	Ondergrondse glasbakken op strategische plekken. Gratis brengen naar milieustraat.
Textiel	Inzameling aan huis 2 keer per jaar	Inzameling via textielcontainers. Gratis brengen naar milieustraat.
Kca	Niet van toepassing.	Gratis brengen naar milieustraat.

Afvalstroom	Halen	Brengen
Kunststof Verpakkingen en drankenkartons	Inzameling aan huis met plastic inzamelzak 1 keer per 4 weken.	Gratis brengen naar milieustraat.
Herbruikbare goederen	Inzameling aan huis op afroep.	Gratis brengen naar milieustraat.
Grof tuinafval	Inzameling aan huis op afroep tegen betaling.	Gratis brengen naar milieustraat.
Grof huishoudelijk afval	Inzameling aan huis op afroep tegen betaling.	Brengen naar milieustraat*. Betalen per kg voor: bouw- en sloopafval, puin, dakleer, sloophout, geïmpregneerd hout, grof huisvuil, autobanden. Gratis voor: grof snoeiafval, asbest (vergunning verplicht!), metalen, aluminium, bruingoed (zoals tv), witgoed (zoals wasmachine), papier en karton, klein chemisch afval en afgewerkte olie, glas, textiel, frituurvet en verpakkingsplastic.

* De openstelling van de milieustraat is zes dagdelen (maandag t/m vrijdag van 13.00 t/m 16.00 uur en op zaterdag van 10.00 t/m 15.00 uur) per week en biedt een redelijk tot goed serviceniveau. Het acceptatiebeleid is vrij streng, bedrijfsafval wordt bij constatering geweigerd. Met de huidige personele bezetting (3 personen bij openstelling) is een redelijke mate van toezicht mogelijk. Voor het snoeihout afkomstig van erfbeplantingen van agrariërs is een aparte regeling getroffen. In verband met de bedrijfsvoering is hiervoor de milieustraat wekelijks op dinsdag- en donderdagochtend van 09.00 t/m 12.00 uur opengesteld.

Het voorzieningenniveau voor de verschillende afvalstromen in Drimmelen wijkt nauwelijks af van de meest voorkomende systemen in vergelijkbare gemeenten.

Communicatie en handhaving

- Structurele communicatie over de afvalinzameling en afvalscheiding geschiedt door het jaarlijks verspreiden van een gedrukte afvalkalender (sinds 2010 opgenomen in de gemeentegids). Verdere informatieverstrekking over het hoe en waarom van afvalscheiding vindt wekelijks plaats via de gemeentelijke website en in het lokale huis-aan-huis weekblad 't Carillon.
- Het instrument handhaving, geregeld in de Afvalstoffenverordening, wordt ad hoc voor afvalscheiding en het juiste gebruik van de inzamelvoorzieningen ingezet. Hiervoor is in onze gemeente een BOA aangesteld.

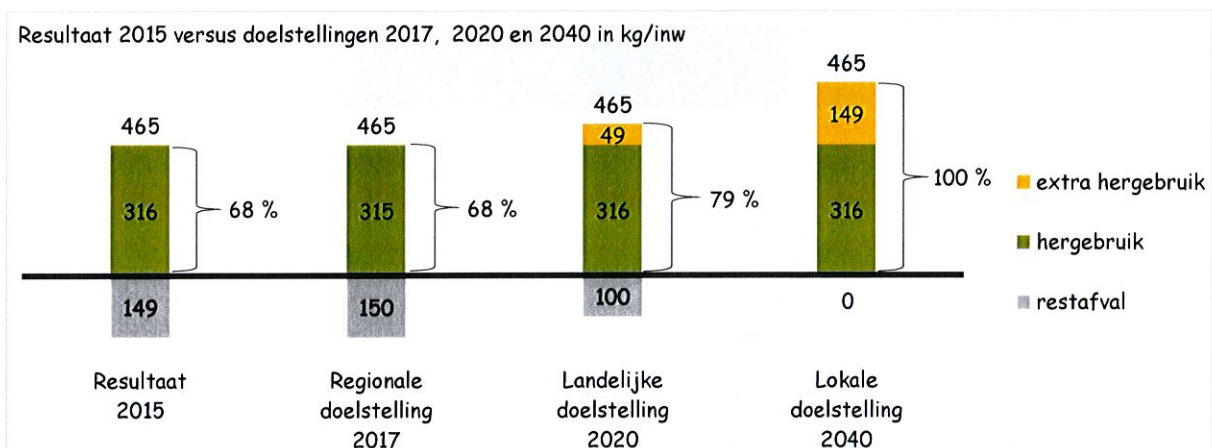
- Daarnaast houden de beladers en chauffeurs van de inzameldienst zich aan de regels die opgesteld zijn ten aanzien van wat ze wel en niet mogen meenemen en het uitdelen van gele kaarten. Gele kaarten worden uitgedeeld als bijvoorbeeld de verkeerde afvalfractie wordt aangeboden (bijv. rest- i.p.v. GFT-afval), de chip van de minicontainer defect is, de minicontainer niet helemaal leeggemaakt kon worden (vorst) etc.

3.2 Grondstofrendement

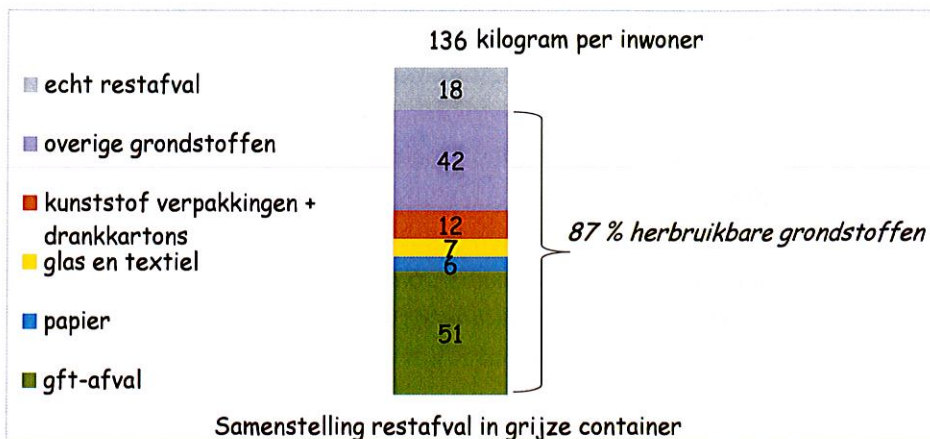
- In 2015 produceerde een gemiddelde inwoner van Drimmelen 465 kilogram afval. Dit is beduidend minder dan het gemiddelde in vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten (cijfers 2014; 2015 nog niet bekend) .
- 68 % van alle huishoudelijk afval in Drimmelen werd gescheiden aangeboden via de inzameling aan huis, de diverse voorzieningen in de wijk en op de milieustraat. Het gemiddelde in vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten ligt op 64 %.
- 149 kilogram was restafval dat werd verbrand (136 kilogram fijn restafval via de grijze container en 13 kilogram grof restafval op de milieustraat). Het CBS-gemiddelde bedroeg 184 kilogram (165 + 19).

<i>gegevens in kg per inwoner</i>	<i>Gemeente</i>	
	<i>Drimmelen</i> 2015	<i>CBS weinig</i> <i>stedelijk 2014</i>
fijn huishoudelijk afval (fha)		
fijn restafval [1]	136	165
gft-afval	84	113
papier	65	66
glas	24	22
textiel	3	4,6
kca	2	1,3
kunststof verpakkingen en drankkartons	16	11,3
overig	0	1,4
totaal fijn huishoudelijk afval	330	385
<i>% gescheiden ingezameld fijn huishoudelijk afval</i>	<i>59%</i>	<i>57%</i>
grof huishoudelijk afval (gha)		
grof restafval [2]	13	19
grof tuinafval gescheiden	94	43
overig gescheiden grof afvalstromen	28	68,7
totaal grof huishoudelijk afval	135	131
<i>% gescheiden ingezameld grof huishoudelijk afval</i>	<i>91%</i>	<i>85%</i>
huishoudelijk afval totaal (fha + gha)		
restafval (1 + 2)	149	184
apart ingezameld (alle overige afvalstromen)	316	330
totaal fha en gha	465	514
<i>% gescheiden ingezameld fha en gha</i>	<i>68%</i>	<i>64%</i>

- Met een score van 68 % hergebruik halen we de landelijke doelstelling van 65% hergebruik in 2015.
- De landelijke doelstelling van 75% hergebruik en maximaal 100 kilogram restafval per inwoner in 2020 halen we nog niet.
- Met een hoeveelheid van 149 kilogram restafval per inwoner halen we de regionale doelstelling van 150 kilogram in 2017. 136 kilogram restafval komt terecht in de grijze minicontainer en 13 kilogram restafval wordt aangeboden op de milieustraat.
- Realisatie van de lokale doelstelling van 0 kilogram restafval in 2040 is nog ver weg.
- Op basis van ervaringen in het land kan worden gesteld dat de doelstelling van 0 kilogram restafval zeer ambitieus is en niet mogelijk zonder 'radicale' wijzigingen in de huidige manier van afvalinzameling. Met alleen het optimaliseren van bestaande voorzieningen zal deze doelstelling nooit worden gehaald. Overigens dient te worden opgemerkt dat 'Afvalvrij' als zodanig niet bestaat.

Uit sorteeraanlyses (De AfvalSpiegel, voorheen Bureau Milieu & Werk) blijkt dat slechts 13% percentage van het restafval in de grijze minicontainer 'echt restafval' is. Dit is vooral hygiënisch papier, tapijten en matten, leer, rubber, stofzuigerzakken en ondefinieerbaar afval. De overige 87 % zijn herbruikbare grondstoffen, zoals gft-afval, papier, kunststof, drankkartons, glas, textiel, puin, hout, metalen, luiers en elektrische apparaten, die gescheiden kunnen worden aangeboden.

3.3 Kosten

Per 1 januari 2003 is in onze gemeente de Diftarsystematiek (volumefrequentie) ingevoerd. Inwoners betalen naast een vastrecht tarief een tarief per lediging van de restafval-container en de GFT-container.

Tarieven afvalstoffenheffing 2015	
Vastrecht tarief	€ 131,64
Per perceel bij verzamelcontainers	€ 99,84
Per lediging 25 liter GFT-emmer	€ 0,45
Per lediging 140 liter GFT-emmer	€ 2,02
Per lediging 40 liter restafval-emmer	€ 2,00
Per lediging 240 liter restafval-emmer	€ 9,58

Met de inkomsten uit het vaste tarief betaalt de gemeente de vaste kosten zoals de inzameling van papier, kunststof verpakkingen en drankenkartons, glas, textiel, de milieustraat en deels de afvalverwijdering van afval uit de openbare ruimte. De inkomsten uit het variabele tarief worden gebruikt om de kosten die samenhangen met het inzamelen en verwerken van rest- en gft-afval uit te betalen.

Ons vastrecht tarief 2015 afvalstoffenheffing ligt met € 131,64 landelijk gezien op het gemiddelde. Dit geldt ook voor het variabel tarief per lediging van de restafval- en/of GFT-minicontainer (respectievelijk € 9,58 en € 2,02). Alle kosten worden 100% gedekt door de vaste- en de variabele tarieven Afvalstoffenheffing.

Aanvullend op de afvalstoffenheffing betalen inwoners van Drimmelen voor het aanbieden van diverse grof afvalstromen.

Tarieven aanbieden diverse grof afvalstromen 2015	
Inzameling grof tuinafval op afroep (per aanvraag)	€ 40
Inzameling grof huishoudelijk afval op afroep (per aanvraag)	€ 15
Inzameling grof huishoudelijk afval op afroep (per 0,5 m ³)	€ 25
Aanbieden bouw- en sloopafval op milieustraat (per 10 kg)	€ 2,10
Aanbieden grof huishoudelijk afval op milieustraat (per 10 kg)	€ 2,10
Aanbieden schoon puin op milieustraat (per 10 kg)	€ 0,45

3.4 Conclusies

- Het voorzieningenniveau voor de verschillende afvalstromen in Drimmelen wijkt nauwelijks af van de meest voorkomende systemen in vergelijkbare gemeenten. De structurele communicatie vindt plaats via de geëigende kanalen en de inzet van handhaving is ad hoc.
- Het afvalbeleid in de gemeente Drimmelen is sinds de invoering van de Diftarsystematiek op 1 januari 2003 succesvol geweest. Geprobeerd werd om aan de landelijke doelstellingen te voldoen of om het zelfs beter te doen. Onze gemeente scoort qua scheidingsgedrag met vergelijkbare gemeenten bovengemiddeld. Wel is het zo dat uit de sorteeranalyses blijkt dat er constant veel herbruikbare grondstoffen zich bij het slechts weinige echte restafval bevinden.
- Het vastrecht tarief en de variabele ledigingstarieven liggen landelijk gezien op het gemiddelde. De afvalstoffenheffing is 100 % dekkend.

4. Wat willen we bereiken en wanneer?

4.1 Visie en doelstelling

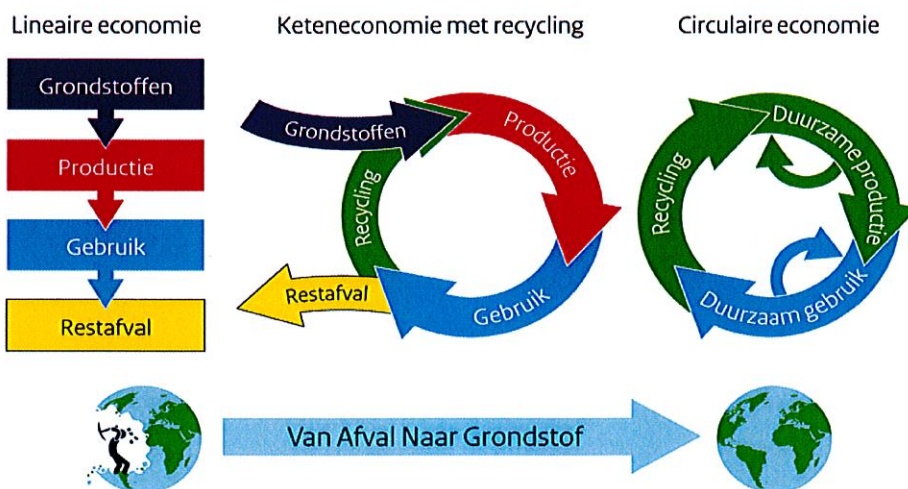
Visie

Onze gemeente streeft naar een duurzame samenleving waarbij in de toekomst (het jaar 2040) geen plek meer is voor afval. Afval is in de toekomst een hoogwaardige grondstof die oneindig herbruikbaar is of opgaat in het natuurlijke systeem zonder hieraan schade toe te brengen. Met de boodschap dat de gemeente afval ziet als grondstof, gekoppeld aan een hoog serviceniveau, zal ook bij inwoners een andere houding ontstaan ten opzichte van afval.

Een 'afvalloos' Drimmelen is er niet van vandaag op morgen. Het streven naar een afvalvrije gemeente dient hand in hand te gaan met het streven naar een schone gemeente. Daar waar we spreken over een afvalvrije gemeente hebben we het niet alleen over huishoudelijke afvalstoffen, maar ook over het afval in de openbare ruimte, het bedrijfsafval voor zover vergelijkbaar met huishoudelijk afval en het afval van de gemeentelijke instellingen en bedrijven.

Afval als onderdeel van product- of materiaalketen

Wij zullen bij ons streven naar een toekomst zonder afval onze blik over afval moeten verruimen. Voor een structurele oplossing is een aanpak nodig gericht op een circulaire economie. De overgang van een lineaire economie (grondstof winnen, produceren, consumeren, afdanken en vernietigen) naar een circulaire economie is cruciaal voor een duurzame welvaartsgroei. In het sluiten van de keten heeft afvalbeheer een wezenlijke rol. Preventie, scheiding en hergebruik van afvalstoffen zijn belangrijke instrumenten om primaire grondstoffen te besparen en CO₂-uitstoot te verminderen.

Doelstelling

Voor de planperiode van voorliggend beleidsplan huishoudelijke afvalstoffen 2016-2020 is het doel om te komen tot maximaal 100 kilogram restafval per inwoner. Deze doelstelling is realistisch en sluit aan bij de landelijke doelstelling voor 2020.

4.2 Beleidsuitgangspunten

- We willen werken aan een leefbare en duurzame gemeente waarbij de gezondheid van de inwoners en een goede leefomgeving centraal staan. Het afvalbeleid heeft een directe relatie met de kwaliteit van de leefomgeving en met duurzaamheid. Een goede leefomgeving houdt in dat bewoners en gebruikers van de openbare ruimte hun (leef)omgeving als herkenbaar, prettig, schoon en aantrekkelijk ervaren, zodat ze er graag wonen, werken en verblijven. We kunnen bijdragen aan een duurzame leefomgeving door te streven naar het beperken van de milieudruk op lokaal niveau. Daarom werken wij aan een adequaat afvalbeheer met daarbij aandacht voor de klimaataspecten van de afvalinzameling.
- Harde randvoorwaarden in ons beleid zijn goede en betaalbare service voor de burger en het voorkomen van afwenteling op de regio en volgende generaties. Binnen dit kader streven we naar het verder verbeteren van afvalscheiding en afvalaanbieding. We blijven werken aan een schone gemeente waarin afval efficiënt en kosteneffectief wordt ingezameld met goede scheiding en waarbij afval van buiten de gemeentegrenzen wordt geweerd. We willen een gemeente zijn waarin burgers en ondernemers zich medeverantwoordelijk voelen en zich inzetten voor het schoonhouden van hun omgeving.
- Het resultaat van initiatieven op het gebied van afvalpreventie, afvalaanbieding en gescheiden inzameling wordt grotendeels bepaald door het gedrag van burgers. Om het gewenste gedrag te bereiken is het van belang dat alle beschikbare beleidsinstrumenten (communicatie, educatie, participatie, voorzieningen, uitvoering, regelgeving, handhaving) in voldoende mate worden ingezet. Verbetering van voorzieningen heeft alleen effect als ook de kennis en houding gevoed worden.

5. Wat kunnen we bereiken en hoe?

Gelet op de landelijke en regionale ontwikkelingen, alsmede de lokale ambities, wordt het nu tijd om een omslag te gaan maken naar een andere manier van inzamelen. We hebben het de afgelopen jaren goed gedaan qua afvalscheiding, maar we zijn nu op een punt aangekomen dat we moeten vaststellen dat het met de huidige inzamelsystematiek en financiële prikkel niet mogelijk is om op korte termijn maximaal 100 kilogram restafval per inwoner te realiseren, laat staan op langere termijn een afvalloos Drimmelen.

5.1 Andere manieren van inzamelen huishoudelijke afvalstoffen

Een trendbreuk met de huidige praktijk is noodzakelijk om de ambitie waar te maken en de doelstellingen voor de komende jaren te realiseren. Uitgangspunt is het sluiten van de gehele keten waarmee (bijna) al het afval wordt hergebruikt. Inwoners leveren alleen nog herbruikbare grondstoffen aan en (nagenoeg) geen (rest)afval. Inzameling van deze herbruikbare grondstoffen wordt afgestemd op het afdankmoment. Zo worden grondstoffen die inwoners dagelijks afdanken zeer frequent ingezameld en het aanbieden van (rest)afval zeer sterk ontmoedigd. Waar uit oogpunt van materiaalkwaliteit noodzakelijk wordt aan de bron gescheiden en waar mogelijk vindt nascheiding plaats. Nascheiding kan een goede aanvullende methode zijn voor het terugwinnen van nog aanwezige stromen kunststof, metalen en GFT in het restafval, maar is geen methode die bronscheiding volledig kan vervangen. Voor papier, textiel en glas geldt bronscheiding als de meest geëigende methode.

Een trendbreuk met de huidige praktijk van afvalinzameling- en verwerking waarbij de gehele keten wordt gesloten, vraagt ook binnen de gemeentelijke organisatie een wezenlijke verandering in het denken over afval als grondstof. Wij gaan in Drimmelen inzetten op preventie, scheiding aan de bron en hergebruik van daarvoor geschikte secundaire grondstoffen. De hoeveelheid restafval brengen wij zo ver mogelijk terug. De benodigde maatregelen worden tegen zo laag mogelijke kosten ingevoerd. Wij hebben als gemeente twee prikkels beschikbaar om burgers te bewegen om hun scheidingsgedrag te verbeteren.

Serviceprikkel

Het bieden van een hoge service voor waardevolle grondstoffen waarbij het aan de bron scheiden is afgestemd op het afdankmoment in combinatie met een lage service voor restafval.

Financiële prikkel

Burgers zelf een sturingsmechanisme in handen geven voor de hoogte van de afvalstoffenheffing.

In de bijlage zijn serviceprikkel en de financiële prikkel nader uitgewerkt.

Acties

- 2016 We onderzoeken of er onder inwoners voldoende draagvlak is om te komen tot een afvalloos Drimmelen. We doen dat door samen met klankbordgroepen in gesprek te gaan hoe we de afvalinzameling kunnen verduurzamen.
- 2016 De ideeën die uit de gesprekken met inwoners naar voren komen gebruiken we mede om een aantal scenario's met andere manieren van inzamelen van grondstoffen en restafval op te stellen. Voor elk scenario werken we uit wat de te verwachten medewerking van de burger zal zijn, het grondstofrendement en de kosten cq. baten. Wij gaan voor bewezen systemen met een hoog serviceniveau voor grondstoffen tegen zo laag mogelijke kosten.
- 2017 We starten proeven om vast te stellen welk scenario het beste past bij onze gemeente. We zullen onze inwoners nauw betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie. Door middel van proeven vergroten we ook het draagvlak. Ook buurgemeente Geertruidenberg gaat door middel van proeven vaststellen wat het resultaat is met omgekeerd inzamelen en met eenmaal per vier weken restafval inzamelen.
- 2018 De uitkomsten van de proeven bepalen welke andere manier van inzamelen we gemeentebreed introduceren.

5.2 Kwaliteit openbare ruimte en aanpak overig in gemeente vrijkomende afval

Bij de transitie van afvalbeleid naar grondstoffenbeleid richten gemeenten hun pijlen traditiegetrouw vooral op het beter en meer gescheiden inzamelen van afval uit huishoudens. Voor een echte trendbreuk in het denken over afval en grondstoffen dient de focus niet alleen te liggen op huishoudelijk afval, maar op alle in de gemeente vrijkomende afvalstromen.

Afval komt niet alleen bij huishoudens thuis vrij, maar op tal van andere plaatsen, bijvoorbeeld in de openbare ruimte via de afvalbakken (vooral verpakkingen) of in kantoren, winkels en bedrijven. Deze andere afvalstromen zijn qua omvang weliswaar kleiner dan de huishoudelijke afvalstromen, echter qua impact op de openbare ruimte (en vooral de beeldvorming van inwoners) zijn ze minstens zo belangrijk. Blijkbaar gelden voor niet huishoudelijke afvalstromen in gemeenten nog de oude reinigingswetten: alles (zowel grondstof als restafval) netjes in dezelfde afvalbak en vervolgens op de grote hoop. Geen wonder dat de mythe van 'de grote hoop' zo hardnekkig voortleeft.

De gemeente kan direct invloed uitoefenen op het bedrijfsafval, enerzijds als regisseur in de openbare ruimte en anderzijds als handhaver van vergunningen. Daarnaast heeft de

gemeente een rol als voorlichter richting bedrijven (bewustwording afvalscheiding en financiële prikkel). Een gemeente kan dan als één entiteit worden beschouwd waar de lokale overheid streeft naar een optimaal scheidingsresultaat over de gehele linie.

Bij deze innovatie richten wij de pijlen op alle in onze gemeente vrijkomende afval dat vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Deze keuze betekent wij aanvullend minimaal streven naar gescheiden inzameling van het afval dat vrijkomt in de openbare ruimte. In een meer uitgebreide variant betrekken we hierbij het afval dat vrijkomt bij kantoren, winkels en bedrijven voor zover vergelijkbaar met huishoudelijk afval. Meer concreet hebben we het dan over winkelcentra. De gemeente wordt als één entiteit beschouwd en het (zwerf)afval dat vrijkomt in de openbare ruimte maakt onderdeel uit van de innovatie. De gemeentelijke organisatie zal als voorbeeld naar haar inwoners en bedrijven zelf ook moet kiezen voor een transitie van afval naar grondstof.

Acties

2017	Waar de gemeente bevoegd gezag is voor bedrijven waar afval vrijkomt dat vergelijkbaar is met huishoudelijk afval leggen we de verplichting op om de belangrijkste afvalstromen te scheiden in restafval en herbruikbare grondstofstromen.
2017	We zullen aan de hand van voorbeelden met gescheiden afvalinzameling in de openbare ruimte en bij gemeentelijke instellingen onderzoeken hoe wij als Drimmelen hier het beste invulling aan kunnen geven.
2017-2020	We gaan voor een verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte. We zetten communicatie en handhaving in een doelmatige mix in op die plekken waar bijplaatsing van afval structureel tot overlast leidt. Er wordt bezien of langs wandel- en fietspaden afvalbakken nodig zijn.
2016-2020	In het kader van kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte wordt in nieuwbouwingebieden al rekening gehouden met de aanleg van ondergrondse / bovengrondse voorzieningen voor respectievelijk restafval, glas en textiel. De lokale woningcorporaties (Volksbelang en Goed Wonen) hebben aangegeven het realiseren van ondergrondse perscontainers voor het restafval bij hun wooncomplexen wenselijk te vinden en hier zeker ook aan mee te willen werken.
2016-2020	We stimuleren dorpsinitiatieven, zoals in Drimmelen en Hooge Zwaluwe, om het zwerfafval door de inwoners zelf periodiek op te laten ruimen, waarbij de gemeente faciliteert.
2017	We ontwikkelen en/ of stellen lesmateriaal over zwerfafval beschikbaar voor basisscholen en voortgezet onderwijs.

5.3 Communicatie

Communicatie heeft een belangrijke waarde als ondersteunend instrument bij het introduceren van veranderingen in de gemeente.

Acties

2016-2020 Om verdere afvalreductie en betere scheiding van herbruikbare grondstoffen te realiseren zal de burger meer betrokken moeten worden bij het beleid en de behaalde resultaten. Bij het vergroten van kennis en het bieden van service zijn burgers bereid herbruikbare grondstoffen te scheiden. Met het geven van feedback op hun inspanningen wordt dit effect versterkt. Uiteindelijk maakt de burger het verschil. Wanneer het optimaal scheiden van herbruikbare grondstoffen voor burgers persoonlijk van belang is werkt dit stimulerend. Bij de uitvoering van de maatregelen is duidelijke communicatie dan ook essentieel. Hiervoor stellen wij een communicatieplan op.

5.4 Monitoring en evaluatie

Om effecten van andere manieren van inzamelen en communicatie te kunnen meten is het noodzakelijk om continu te monitoren en periodiek te evalueren.

Acties

2016-2020 In lijn met de landelijke tendens willen we sturen op resultaat in plaats van op inspanning. Het maken van duidelijke afspraken en het opstellen van prestatie-indicatoren waarop getoetst kan worden is hierbij van belang. Ook het monitoren van deze prestatie-indicatoren is nodig om een vinger aan de pols te houden. Jaarlijks spreken we een prestatie af en geven aan hoe we dat kunnen bereiken.

2018, 2020 Medio 2020 evalueren we het beleidsplan om na te gaan of, en in welke mate, de genomen maatregelen tot het gewenste resultaat hebben geleid. Wat is in 2020 het bereikte milieuresultaat en serviceniveau en hoe verhouden die zich tot de kosten? Is in dat jaar de doelstelling gerealiseerd? Tussentijds vindt een evaluatie plaats in 2018.

5.5 Keuzes maken op basis van bewezen ervaringen

Keuzes in onze gemeente maken we op basis van bewezen ervaringen in vergelijkbare gemeenten, moeten passen in de grondstof- afvalvisie en benaderen de scherpe doelstellingen ten aanzien van de reductie van de hoeveelheid restafval.

Als dit allemaal positief uitvalt, dan zou ons adagium 'de vervuiler betaalt' in de toekomst 'de vervuiler betaalt, de voorkomer bespaart' kunnen gaan heten.

5.6 Kosten en baten

Het invoeren van andere manieren van inzamelen vergt investeringen, bijvoorbeeld de aanschaf van containers. Daarnaast zijn er kosten voor de inzameling en de communicatie. Doordat gescheiden ingezameld papier, kunststof verpakkingen, drankkartons, glas, textiel enz. meestal geld opleveren en er minder restafval verwerkt hoeft te worden, nemen de kosten de komende jaren af. Hierdoor kunnen de investeringen na een aantal jaar terugverdiend worden. Over een aantal jaren bezien kan de invoering minimaal kostenneutraal zijn.

Bijlage

A. Mogelijkheden financiële prikkel

Bij de financiële prikkel gaan we er vanuit dat de gemeente het aanbieden van restafval belast zoals dat nu al in Drimmelen gebeurt. Er zijn steeds meer gemeenten die de hoogte van de afvalstoffenheffing alleen nog koppelen aan het aanbod restafval en niet meer aan het aanbod GFT-afval. De gedachte hierachter is dat, en dit is in lijn met de visie van de gemeente Drimmelen, er geen financiële drempel moet zijn voor het aanbieden van herbruikbare grondstoffen. Nadeel van introductie van een volledig nultarief voor het aanbieden van GFT-afval is dat het thuiscomposteren in eigen tuin mogelijk wordt ontmoedigd. Anderzijds wordt het gescheiden aanbieden van GFT-afval sterk aangemoedigd.

De financiële prikkel kan ook een instrument zijn om het gescheiden aanbieden van herbruikbare grondstoffen te belonen. Deze methodiek is beproefd in de gemeente Pijnacker-Nootdorp. Op een aantal locaties binnen de gemeente konden burgers hun kunststof, papier, textiel en kleine elektrische apparaten naar toe brengen. De gedachte was dat de financiële waarde die deze grondstoffen vertegenwoordigen deels dekking zou bieden voor de kosten van de inzamellocaties. Met deze systematiek werd een beperkte vermindering van de hoeveelheid restafval bewerkstelligd. Het systeem is om financiële redenen eind 2012 stopgezet. Inmiddels is het concept 'Afval loont' nieuw leven ingeblazen met een doorstart in Hoogvliet Rotterdam en vindt er momenteel een uitrol plaats naar meerdere gemeenten in Zuid-Holland.

De gemeente Etten-Leur heeft in 2014 een vergelijkbaar project uitgevoerd met als titel 'Afval verdient beter'. Ook dit is beëindigd omdat het aangeboden afval gedeeltelijk een verschuiving is vanuit bestaande voorzieningen. Deze worden daardoor minder efficiënt en effectief ingezet. Het belonen van inwoners voor aangeboden grondstoffen kan de bestaande voorzieningen niet vervangen. Het kan wel worden benut als een aanvulling, met name om de inwoners bewust te maken van de waarde die het afval vertegenwoordigt.

B. Mogelijkheden serviceprikkel

Meer service voor waardevolle grondstoffen en aanbieden restafval ontmoedigen
Landelijk zijn er ervaringen met inzamelmethoden waarbij de gemeente waardevolle grondstoffen frequent aan huis ophaalt en restafval minder vaak inzamelt dan wel laat wegbrengen naar een verzamelpunt in de wijk. Bij dit dienstverleningsconcept ligt de focus op hergebruik van grondstoffen in plaats van op de frequentie van de gemeentelijke afvalinzameling. Dit uit zich in beloningen voor goed scheidingsgedrag, een hoogwaardige dienstverlening bij aanbod van waardevolle grondstoffen en laagwaardige dienstverlening op restafval teneinde goed scheidingsgedrag te stimuleren. Restafval wordt bijzaak.

In hoeverre dit bewezen praktijk wordt moet nog blijken. Vanuit deze visie mag van burgers ook wat worden verwacht, namelijk dat zij zich inspannen om afval te zien als grondstof en herbruikbare grondstoffen gescheiden aan te bieden. Overigens tonen diverse onderzoeken aan dat de overgrote meerderheid van de Nederlanders moeite wil doen om het afval zo goed mogelijk te scheiden. Bepalend voor het scheidingsgedrag is vooral de mate waarin de gemeente burgers in de gelegenheid stelt om het afval te scheiden. De ervaringen tot nu toe laten zien dat een succesvolle omschakeling (meer waardevolle grondstoffen en minder restafval) alleen mogelijk is in combinatie met een financiële prikkel waarbij het aanbieden van restafval wordt belast.

Belangrijke factor in het geheel is de medewerking van de burger die de grondstoffen apart moet houden en in / bij het huis moet bewaren en het 'ongemak' moet willen accepteren om het restafval zelf weg te brengen of langer in huis te bewaren. Daarbij zijn er ook problematische stromen in het afval, zoals voedselresten die nu veelal in het restafval komen. Daarnaast komen de grondstoffen uit afval in een marktregime terecht waar uiteindelijk hoge eisen zullen worden gesteld aan de kwaliteit. Het is bepalend voor de prijs die uiteindelijk voor de grondstoffen uit afval wordt verkregen.

Minder frequent restafval inzamelen

Bij het verlagen van de inzamelfrequentie van restafval blijven burgers gebruik maken van een container. Inzameling van restafval met een zak behoort tot de mogelijkheden, maar zou voor onze burgers een stap terug zijn. Het inzamelen van zakken met restafval is ook vanuit een oogpunt van arbeidsbelasting niet te verkiezen voor onze inzamelaar. In gemeenten die al ervaring hebben met het verlagen van de inzamelfrequentie voor restafval is de meest toegepaste frequentie 1 keer per 4 weken. Burgers hebben minder capaciteit voor het restafval en worden daardoor gestimuleerd om zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen te scheiden. Bij het verlagen van de inzamelfrequentie blijkt 1 keer per 4 weken voor de meeste huishoudens voldoende als men optimaal gebruik maakt van de scheidingsmogelijkheden voor de verschillende grondstoffen. Voorwaarde is dan wel vergroting van de capaciteit (inzamelmiddelen, inzamelfrequentie) voor deze grondstoffen. Dit geldt met name voor de volumineuze kunststof verpakkingen.

In gemeenten met tariefdifferentiatie zoals Drimmelen sluit deze inzamelfrequentie aan bij het bestaande aanbodgedrag. In Drimmelen biedt een gemiddeld huishouden de restafval-container 10 keer per jaar aan. In de diftargemeente Heeze-Leende waar het restafval reeds enkele jaren 1 keer per 4 weken wordt ingezameld realiseert men een grondstofhergebruik van 84 % en een hoeveelheid restafval van gemiddeld 70 kilogram per inwoner. Of dit een hoeveelheid restafval is die ook in Drimmelen kan worden gehaald zal sterk afhangen van de tariefstelling en de mate waarin de capaciteit voor het aanbieden van herbruikbare grondstoffen wordt vergroot. Andere gemeenten die meer recent de inzamelfrequentie hebben verlaagd naar 1 keer per 3 of 4 weken zijn Waalwijk, Heeze- Leende, Bladel, Raalte en Oss.

Restafval brengen naar een inzamelpunt in de wijk

Het laten brengen van restafval naar een ondergrondse verzamelcontainer in de buurt staat ook wel bekend onder de naam 'omgekeerd inzamelen'. Burgers moeten door te lopen meer moeite doen om het restafval kwijt te raken. Dit stimuleert om zoveel mogelijk herbruikbare grondstoffen te scheiden, zodat men minder vaak naar de verzamelcontainer voor restafval hoeft te lopen. Ook hier geldt als voorwaarde vergroting van de capaciteit voor de herbruikbare grondstoffen. Het laten brengen van restafval heeft, vermits de locatie met de ondergrondse verzamelcontainer op redelijk grote afstand van de woning is, een iets groter reductie-effect op deze afvalstroom dan het verlagen van de inzamelfrequentie van de grijze container naar 1 keer per 4 weken.

Omgekeerd inzamelen is niet voor alle kernen in Drimmelen even geschikt. Het is niet functioneel om inwoners in de kernen met extensieve bebouwing of in het buitengebied toe te wijzen aan een ondergrondse container op enige afstand van de woning. Dit zou leiden tot de aanschaf van een groot aantal ondergrondse containers die nauwelijks gebruikt worden. Als wij overgaan naar omgekeerd inzamelen is maatwerk nodig. Maatwerk kan echter ook zijn dat de inwoners uit het buitengebied hun restafval wegbrengen naar een ondergrondse container die staat bij de supermarkt. Men gooit daar immers ook het glas weg. Overigens is een inzamelfrequentie van 1 keer per 4 weken bij de extensieve bebouwing en in het buitengebied goed te combineren met omgekeerd inzamelen in de woonwijken.

Gemeenten die al ervaring hebben met deze wijze van inzameling zijn onder andere Dalfsen, Steenwijkerland, Zwolle, Arnhem en Oost Gelre. In de regio start Roosendaal dit voorjaar een proef en ook Breda start volgend jaar met de implementatie van brengvoorzieningen voor restafval.

Maatwerk gescheiden inzameling hoogbouw

Voor een optimale inzameling van grondstoffen bij appartementencomplexen zijn nog weinig succesvolle voorbeelden in het land. Een aparte aanpak van de hoogbouw is wenselijk gegeven het feit dat bewoners van deze complexen vaak onvoldoende ruimte in huis hebben om verschillende grondstoffen te bewaren, ook niet voor een korte periode.

Voor de hoogbouw is een locatiegerichte aanpak nodig. Ruimte in de nabijheid en ruimte in de woningen zijn bepalend voor de te maken keuzes. Met bewoners en eigenaren worden mogelijkheden voor verbetering van de inzamelstructuur en de communicatie nagegaan. In het begin zullen systemen worden getest. Als het werkt kan het daarna bij andere complexen worden toegepast.

